

*CISA 30 jaar nuttig
en noodzakelijk!
Komt u ook op
24 oktober?*

Inhoud

Van de redactie

CISA 30 jaar nuttig en noodzakelijk!

WRR wijst op financiële kwetsbaarheid alleenstaanden

Alleenstaande als melkkoe

Column: Zorg over 'de Zorg'

Een goed regeerakkoord is een akkoord van vrijheid,
gelijk(waardig)heid en broederschap

Ter herinnering: nogmaals D66

Diversen

Van de redactie

Door Kees van der Leer

Is het u ook al eens opgevallen dat de meest onthullende opmerkingen zijn te vinden, niet in wat politici zeggen, maar juist in wat ze níet zeggen? Dat was onlangs weer eens goed te merken in het Algemeen Dagblad van 30 maart 2018. Daarin zei minister Ingrid van Engelshoven, naar aanleiding van de campagne van de actiegroep *Gezin in Gevaar*: 'We moeten af van het stereotype dat een gezin een man, een vrouw en kinderen is.'

Na deze veelbelovende inleiding somde zij op welke andere soorten huishoudens eveneens meespeelden: 'Een gezin kan ook uit twee mannen of twee vrouwen bestaan, of een eenoudergezin zijn.' U leest het goed, zij heeft het uitsluitend over meerpersoonshuishoudens. En wie ontbreken in deze opsomming? Juist ja, de eenpersoonshuishoudens, de alleenstaanden. Nu hebben de meeste politici weinig oog voor alleenstaanden, behalve als er meebetaald moet worden aan kosten van of douceurtjes voor meerpersoonshuishoudens.

Maar is Van Engelshoven niet een minister uit de D66-gelederen? De partij die als een van de weinige in Nederland jaren geleden heeft geroepen op te willen komen voor de belangen van alleenstaanden? Daar is nog niet veel van terechtgekomen. Geen wonder. Opkomen voor een achtergestelde groep betekent in ieder geval dat je moet beginnen met deze groep te zien en te noemen op momenten die ertoe doen. In deze I&S herinnert ook Lenie de Zwaan D66 weer aan hun beloften jegens

alleenstaanden. Daarin geeft zij deze partij een aantal uitstekende tips hoe deze beloften eindelijk eens omgezet kunnen worden in daden en maatregelen. Zeer relevant nu D66 is toegetreden tot de huidige regering. Deze tips zijn overigens ook prima voor andere partijen die voor gelijkberechting van alle Nederlanders willen strijden. Wie durft als eerste te beginnen? Hoe nuttig het is voor alle politieke partijen om kennis te nemen van het in 2017 verschenen rapport van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) zult u beamen als u op pagina 5 de bijdrage hierover hebt gelezen.

Verder deelt in dit nummer Mirjam Hommes met ons haar zorg over 'de zorg'. Tevens treft u, met dank aan de Consumentenbond, een bijdrage aan waarin diverse verzekeringsmaatschappijen worden opgesomd die alleenstaand-onvriendelijke premies berekenen. Staat ook uw verzekering erbij? Snel opzeggen en overstappen, want aan het einde van deze bijdrage worden ook de namen onthuld van diverse maatschappijen die juist premiekorting geven aan alleenstaanden.

Dat in dit nummer de feestelijke stemming overheerst, heeft alles te maken met het huidige jaar 2018, het jaar waarin CISA 30 jaar bestaat. Alle donateurs zijn van harte uitgenodigd om dit op 24 oktober 2018 mee te komen vieren onder het motto: 'CISA 30 jaar nuttig en noodzakelijk'. Noteer deze datum vast in uw agenda! Altijd leuk om iets te vieren met gelijkgestemden.

SINGLE door Hanco Kolk & Peter de Wit www.ComicHouse.nl

CISA 30 jaar nuttig en noodzakelijk!

Feestelijke en interessante bijeenkomst op woensdag 24 oktober in Den Haag

Stichting Centrum Individu en Samenleving, beter bekend als CISA, bestaat deze zomer dertig jaar! Al drie decennia komt CISA op voor de belangen van alleenstaanden en trekt ze geregeld aan de alarmbel in politiek Den Haag. CISA weet zich daarbij gesteund door een aanzienlijk aantal donateurs. Om u als donateur hartelijk te bedanken nodigen wij u graag uit voor een feestelijke en interessante middag op woensdag 24 oktober 2018 in Den Haag. Wij zullen dan met elkaar terugkijken op wat is bereikt - en (nog) niet is bereikt... - en uiteraard de lijnen uitzetten voor de toekomst van CISA. Want ook ná deze dertig jaar is CISA nuttig en noodzakelijk!

Vijf jaar geleden vierde CISA het 25-jarig bestaan eveneens met een succesvol congres.

Foto's: Guus Herbschleb

De middag op 24 oktober 2018 wordt georganiseerd in Perscentrum Nieuwspoor in Den Haag, precies de plek waar op 6 september 1988 CISA werd gepresenteerd aan de Nederlandse bevolking en aan politiek Den Haag. Oprichter en voorzitter vanaf het eerste uur is Lenie de Zwaan, die dertig jaar later zich nog altijd met volle overgave inzet voor de positie van alleenstaanden in de samenleving. Op 24 oktober is er een gevarieerd, serieus, maar ook feestelijk programma, dat niet alleen wordt verzorgd door medewerkers van CISA, maar waaraan ook u als donateur actief kunt bijdragen. De middag wordt geleid door Guus Herbschleb, die al dertig jaar de evenementen van CISA op vlotte en humoristische wijze presenteert.

Wat gaat er gebeuren?

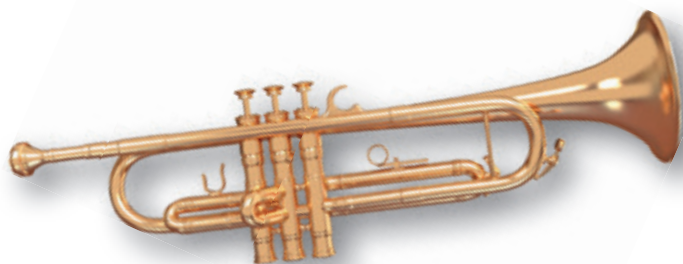
Uiteraard houdt CISA-voorzitter Lenie de Zwaan een gloedvolle voordracht over de ontwikkelingen van de laatste dertig jaar en legt zij uit wat ook anno 2018 de discriminerende knelpunten zijn in het leven van alleenstaanden. Guus Herbschleb zal in een spraakmakend interview aan Lenie de Zwaan nog enkele prikkelende vragen stellen. Daarnaast rekenen wij ook heel nadrukkelijk op de inbreng van donateurs. Graag nodigen wij u als donateur uit om een kort praatje te houden over een onderwerp dat u zelf bepaalt.

In de CISA-kennisquiz testen wij uw kennis over alles wat met alleenstaanden te maken heeft en zijn er leuke prijzen te winnen, waaronder een verblijf van drie nachten (voor één of twee personen) in een single-vriendelijk hotel in Nederland. Ook wordt weer de CISA-loftrompet toegekend aan een persoon of instantie, die zich op bijzondere wijze inzet voor de belangen van alleenstaanden. Tot slot is er een groot debat, waarin wij met elkaar terugkijken op dertig jaar CISA, maar vooral ook de blik werpen op het heden en de toekomst van CISA. Er zijn namelijk ook nieuwe mensen nodig om in de komende jaren het belangrijke werk van CISA verder vorm te geven.

CISA-loftrompet 2018

Vijf jaar geleden werd de CISA-loftrompet 2013 toegekend aan restaurant Hap-Hmm in Amsterdam, dat op bijzondere en cliëntvriendelijke wijze betaalbare maaltijden verzorgt voor mensen die alleen eten en daarbij wellicht ook contact willen leggen met anderen. Wij roepen u op om kandidaten voor te dragen, die in aanmerking komen voor de CISA-loftrompet 2018. Het kan gaan om personen, groepen, instellingen, politieke organisaties, reisorganisaties, hotels, restaurants, bedrijven... Kortom, iedereen die op een bijzondere wijze aandacht en oog heeft voor alleenstaanden. De CISA-loftrompet heeft een

belangrijke symbolische betekenis voor de emancipatie van deze steeds groter wordende groep. De jubileumcommissie kiest uit de aanmeldingen één winnaar die op 24 oktober feestelijk wordt gehuldigd. Ideeën en aanmeldingen vóór 1 augustus zenden aan CISA, e-mail cisajub30@hotmail.com.

Actieve inbreng van donateurs

Vijf donateurs kunnen elk maximaal zes minuten – ja, vijf keer zes is ook dertig! – een praatje houden over een door hen zelf gekozen onderwerp. Dat kan van alles zijn: Wat vond u moeilijk als alleenstaande en welke oplossingen heeft u bedacht? Voelt u zich geaccepteerd of juist niet? Gaat u alleen op vakantie en was het moeilijk om dat te doen, of had u er geen moeite mee? Welke reacties krijgt u als alleenstaande en hoe reageert u daar dan weer op? Welke financiële problemen ondervindt u en hoe lost u die op? Ideeën graag vóór 1 augustus zenden aan CISA, e-mail cisajub30@hotmail.com.

Als u het moeilijk vindt om zelf iets op schrift te zetten, kunt u ook bellen met middagvoorzitter Guus Herbschleb, die samen met u graag kijkt hoe wij uw idee kunnen omzetten in een kernachtig en boeiend betoog. Bel dan geheel vrijblijvend met 06 – 51 26 36 87.

Aanmelden voor deze middag: zo spoedig mogelijk!

De bijeenkomst op woensdag 24 oktober 2018 is een interne CISA-middag, dus uitsluitend toegankelijk voor donateurs van CISA. Wel kunt zich desgewenst laten begeleiden door een gast/introducé, wanneer u niet alleen wilt of kunt reizen. Perscentrum Nieuwspoort

bevindt zich een kleine tien minuten lopen vanaf station Den Haag Centraal. De middag is voor iedereen kosteloos toegankelijk. Vanaf 12.00 uur zijn er broodjes, koffie/thee e.d. Het programma begint om 12.45 uur. Na afloop is er van 16.45 tot 17.45 uur een feestelijke receptie. Aanmelden liefst zo spoedig mogelijk via e-mail cisajub30@hotmail.com, want het aantal beschikbare plaatsen is beperkt. In ieder geval aanmelden vóór 24 september. Begin oktober krijgt u een schriftelijke bevestiging, met daarbij ook het uitgewerkte en definitieve programma. Voor het laatste nieuws kunt u ook de CISA-website raadplegen: cisasite.nl. Inlichtingen bij Nettie Roes, telefoon (038) 420 49 87. [Dit nummer a.u.b. uitsluitend hiervoor gebruiken!]

Na de succesvolle jubileumbijeenkomsten in 2008 en 2013 rekenen wij ook dit jaar weer op een gezellige, interessante en feestelijke middag. Waar zeker zal blijken dat CISA ook na dertig jaar nog steeds nuttig en noodzakelijk is! U bent van harte welkom!

Meer over het jubileum in het volgende - speciale - jubileumnummer.

De jubileumcommissie:

Nella Bosman

Guus Herbschleb

Frank Hertogs

Kees van der Leer

Nettie Roes

Lenie de Zwaan

Contact met CISA

Voor dit evenement hebben wij een speciaal e-mailadres: cisajub30@hotmail.com. Wij verzoe-ken u dringend alléén dit adres te gebruiken en niet het 'gewone' adres van CISA. Heeft u geen e-mail, dan kunt u in de aangegeven gevallen een briefje sturen aan CISA, Postbus 97788, 2509 GD Den Haag.

SINGLE door Hanco Kolk & Peter de Wit www.ComicHouse.nl

WRR wijst op financiële kwetsbaarheid alleenstaanden

Goede Raad is waardevol

Door Lenie de Zwaan

In 2017 verscheen een rapport van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid [WRR] met de intrigerende titel: *De val van de middenklasse? Het stabiele en kwetsbare midden*. Het doet mij genoeg te constateren dat in het WRR-rapport ook specifieke aandacht wordt besteed aan alleenstaanden, die in eerdere uitgaven nogal eens [min of meer] werden vergeten.

Het rapport lijkt tegelijkertijd een waarschuwing voor politici in te houden: *sluit niet langer de ogen voor de singles*. De Raad wijst onder meer op de herverdelende werking van de Nederlandse belasting- en premieheffing, vooral door verschillen in huishoudomvang. Volgens de WRR-verkenning hangt de inkomenspositie van huishoudens sterk samen met hun huishoudsituatie. Onder lagere inkomensgroepen bevinden zich veel vaker alleenstaanden of alleenstaande ouders, per definitie alleenverdieners, stelt de Raad vast. De Raad vindt er geen doekjes om.

Uit de verkenning komt eveneens het beeld naar voren, dat er voor de overheid alle aanleiding is om via de inkomstenbelasting iets te doen aan de veelal relatief lagere koopkrachtontwikkeling van alleenstaanden, en die te compenseren. Wel had ik graag een meer gerichte aan-

dacht van de Raad gezien voor de relatief hoge belastingdruk van alleenstaanden ten opzichte van tweeverdieners en voor de uitermate discriminerende erfbelasting voor hun nabestaanden. De Raad concludeert, dat relatievorming veelal leidt tot financiële verbetering.

Relatievorming leidt veelal tot financiële verbetering.

De Raad constateert verder dat de huidige verzorgingsstaat steeds meer is gebaseerd op een tweeverdienersmodel. Uitgangspunt is dat mannen en vrouwen samen de kost verdienen. Deze verkenning laat zien dat het combineren van twee inkomens vaak noodzakelijk is om een positie in het maatschappelijk midden veilig te stellen. Indien dat niet mogelijk is, bijvoorbeeld door scheiding of doordat mensen alleenstaand zijn, 'inmiddels ruim een derde van de bevolking', waarschuwt de Raad, kan dat leiden tot financiële kwetsbaarheid van degene die er alleen voor staat, zeker als er kinderen in het geding zijn.

Alleenstaanden gaan er meestal fors op vooruit als zij gaan samenwonen. De WRR vreest dat met de verandering van het kostwinnersmodel naar het tweeverdienersmodel niet voldoende rekening wordt gehouden met de kwetsbaarheid van de eenverdiener. De Raad wijst er uiteraard ook op dat tweeverdieners [ik neem aan met kinderen] en alleenstaande ouders voor de opgave staan om zorg en arbeid te combineren. Daarbij verdient mijns inziens zeker ook vermelding dat daar veelal een behoorlijke financiële positie tegenover staat. Door de genoemde ontwikkelingen zijn het vooral *alleenstaanden* die in financieel opzicht sterk achterblijven. Zij combineren arbeid en het voeren van een zelfstandige huishouding met het voorzien in zelfzorg en veelal in zorg voor naasten [onder wie vrienden]. Bovendien worden zij fiscaal en in het erfrecht zwaar belast.

Tweeverdieners dragen per saldo minder aan de schatkist bij doordat zij onderling kunnen schuiven en zo in een lager belastingtarief vallen. Hun voordeel vertaalt zich feitelijk in een **fiscaal nadeel** voor de alleenstaanden. De schatkist moet nu eenmaal worden gevuld. Dat kan eerlijker door een relatieve verlaging van het tarief inkomsten-

belasting en door een gelijke erfrechtelijke behandeling van door alleenstaanden aan te wijzen nabestaanden. Dat kan door de boedel te belasten.

Bij een boedelbelasting wordt niet de nabestaande – naar de graad van verwantschap – belast, maar de geschatte waarde van de nalatenschap. Op die wijze wordt dan iedere vorm van nabestaand gelijk behandeld.

Dat kan eerlijker door een
relatieve verlaging van het tarief
inkomstenbelasting en door een
gelijke erfrechtelijke behandeling van
door alleenstaanden aan te wijzen
nabestaanden. Dat kan door de boedel
te belasten.

Ik pleit voor toelating van alleenstaanden, als gelijkwaardige medeburgers, tot het door de Staat beschermde *burgerrecht*. De huidige – moderne – tijd vraagt om *Persoonsrecht* in plaats van het thans bestaande eenzijdige familierechtelijke burgerrecht. Singles behoren derhalve [eveneens] als sociale leefvorm in de wetgeving – in de Grondwet en in het Burgerlijk Wetboek – een herkenbare, duidelijk gede-

finieerde plek te krijgen. Dat dient in het staatsrecht, ook ten aanzien van singles, als een bindend en afdwingbaar burgerlijk recht te gelden.

Wetten zijn de uitdrukking van rechten en plichten van de burger, maar ook van de Staat als beschermer van zijn burgers.

Alleenstaande als melkkoe: Eén voor de prijs van twee

Onderstaand artikel staat in de Consumenten-Geldgids van 3 april 2017. De Consumentenbond heeft ons toestemming gegeven het integraal over te nemen. De namen van de geciteerde personen zijn veranderd.

Alleenstaanden betalen voor verzekeringen soms evenveel of zelfs meer dan stellen.

Naar verwachting telt ons land in 2025 ruim drie miljoen alleenstaanden. Een almaar groeiende doelgroep, die door sommige verzekeraars getraakteerd wordt op relatief hoge premies. Doortje uit Gouda weet daar alles van. 'Ik verbaas me erover hoe duur alles is als alleenstaande en hoeveel voordeel je misloopt. Bij hotels, de sportschool, belastingen, het pensioen; alles is gebaseerd op gezinnen.' Na het stuklopen van haar relatie oriënteerde Doortje zich op een rechtsbijstandsverzekering. Ze kwam uit bij Centraal Beheer, waar ze vaststelde dat ze voor die verzekering per maand bijna net zo veel kwijt is als een stel. Als ze haar verbazing hierover uit bij Centraal Beheer, krijgt ze te horen dat ze haar frustratie over het alleen zijn daar niet moet spuien. 'Dat het gesprek tussen onze klant en de klantcontactmedewerkers zo verlopen is, vinden wij heel vervelend', zegt een woordvoester van Centraal Beheer. 'Dat is niet de bedoeling. Ik heb dit signaal doorgegeven.'

Uit een analyse van de Consumentenbond blijkt dat er meer rechtsbijstandsverzekeraars zijn die alleenstaanden bijna (onder meer ABN Amro en IAK) of dezelfde premie (Aon Direct, FBTO en de ProRechtpolis van Arag en Bruns ten Brink) rekenen als stellen, of zelfs gezinnen met kinderen. We zijn daarbij uitgegaan van het verzekeren van de meest gangbare modules: Consument, Inkomen en Verkeer. Bizar genoeg is de module echtscheiding bij Centraal Beheer voor een eenpersoonshuishouden zelfs duurder. 'Een fout', aldus de woordvoester. 'Die zijn we aan het herstellen.'

Rare situatie

Tot zijn niet geringe verbazing constateert Pieter – een 37-jarige vrijgezel uit Den Bosch – dat hij voor zijn all-risk-inboedelverzekering bij ING ruim € 34 (18%) meer betaalt dan zijn vrijwel even oude burens Maarten en Dinie samen. Als de Consumentenbond ING om opheldering vraagt, blijkt Pieter de dupe van de 'enige uitzondering in ING's premietool'. 'In de dichtbebouwde postcodes van tien middelgrote steden krijgen stellen zonder kinderen een korting, waardoor zij goedkoper uit zijn dan alleenstaanden', zo luidt de verklaring. De meeste andere inboedelverzekeraars rekenen alleenstaanden vanzelfsprekend minder dan stellen. Uitzonderingen zijn ANWB,

Unigarant, Bruns ten Brink en de Achmea-labels Centraal Beheer en FBTO, terwijl singles bij ASR en Ditzo in veel gevallen maar enkele procenten minder betalen. ASR verklaart dit als volgt: 'De samenstelling van het gezin heeft invloed op de waarde van de inboedel. Gemiddeld gezien is de schadekans bij alleenstaanden lager dan bij gezinnen. Daarentegen is de waarde van de inboedel hoger dan bij gezinnen. Eindresultaat is dat de uiteindelijke premie voor de inboedelverzekering dicht bij elkaar kan liggen.'

Premievoordelen

Welke verzekeraars vriendelijk zijn voor alleenstaanden is te lezen aan het eind van dit artikel.

Er zijn ook verzekeraars die juist korting geven.

De schadeverzekering met de duidelijkste premievoordelen voor alleenwonenden is de aansprakelijkheidsverzekering voor particulieren (AVP). Bij alle verzekeraars betalen zij minder dan tweepersoonshuishoudens. De verschillen variëren van 13% (Zelf) tot 43% (SNS). Je zou zeggen: waarom geen 50%? Immers: hoe groter een huishouden, hoe groter de kans dat een van de verzekerden schade aan derden berokkent. Daar staat echter tegenover dat bepaalde risico's, zoals schade door huisdieren of schade aan het huis, voor alleenstaanden niet (veel) kleiner zijn.

Premie terug

Bij een verandering in de persoonlijke situatie (bijvoorbeeld bij een echtscheiding of als de kinderen het huis uit gaan) is het altijd verstandig om eens goed naar de verzekeringen te kijken. Een verzekering die eerst de beste keus was, is dat misschien in de nieuwe situatie niet meer of is overbodig geworden. Informeer sowieso de verzekeraar(s) snel over de gewijzigde situatie, zodat de dekking kan worden aangepast.

Ook is het soms mogelijk geld terug te krijgen. Een voorbeeld: Bert en Ineke hebben de premie voor hun geza-

menlijke AVP bij SNS net voor een jaar betaald, als half maart de bom barst. Ineke verhuist onmiddellijk. Bert licht SNS meteen in dat hij voortaan alleen woont en vraagt de te veel betaalde premie terug. Hij krijgt het verschil tussen de jaarpremie voor een stel (afgerond € 64) en een alleenstaande (€ 36) voor een periode van negen maanden terug, oftewel ruim € 20.

Bij het stuklopen van een relatie worden dit soort zaken doorgaans snel geregeld door de klant zelf. Anders is dat soms bij een overlijdensgeval. Het gebeurt dan weleens dat nabestaanden vergeten om te veel betaalde premie terug te vragen. Als een van de partners overlijdt en de ander pas een halfjaar later bij de verzekeraar aan de bel trekt, krijgt die de te veel betaalde premie met terugwerkende kracht terug. Het opsturen van een akte van overlijden volstaat. Gaan er echter jaren overheen, dan hangt het af van de voorwaarden of coulance van de verzekeraar of de achtergebleven partner geld terugkrijgt.

Singlevriendelijke verzekeraars

Wat aanbieders zijn met gunstige premies voor alleenstaanden, verschilt sterk per verzekering. Voor een rechtsbijstandsverzekering zijn alleenwonenden over het algemeen het goedkoopst uit bij Lancyr (jaarpremie afgerond € 163), Univé (€ 176), De Nederlanden van Nu (€ 182) en – in Zeeland of Noord-Brabant – ZLM (€ 187).

Wie alleen op reis gaat, sluit zijn doorlopende reisverzekering het voordeligst af bij Aegon (Basis, € 61), gevolgd door Ohra (€ 72), opnieuw Aegon (Allrisk, € 75), Zelf Europadekking (€ 77), SNS Europa (€ 77) en SNS Europa Plus (€ 79). United Insurance en De Nederlanden van Nu bieden alleenstaanden de laagste premie voor een AVP: € 24, respectievelijk € 28 per jaar. Bij de Consumentenbond geldt de AVP van United Insurance voor alleenstaanden al enkele jaren als Beste Koop.

De premie van een inboedelverzekering hangt helaas van te veel factoren af om een uitspraak over de goedkoopste verzekering voor alleenstaanden te kunnen doen. Voor het verzekeren van het woonhuis zijn singles evenwel voordelig uit met de extra uitgebreide opstalverzekering van Woongarant. Wie zijn of haar huis allrisk wil verzekeren (oftewel tegen alle van buiten komende gevaren) is bij De Nederlanden van Nu maar iets duurder uit. Al met al kan De Nederlanden van Nu als de meest singlevriendelijke verzekeraar worden gezien. Linda Lems van moedermaatschappij Generali reageert positief verrast: 'De Nederlanden van Nu richt zich niet op een specifieke doelgroep, wij waren daar dus niet van op de hoogte.'

Enkele jaren geleden hebben wij in I&S (98) een artikel geplaatst over een vergelijkend onderzoek van rechtsbijstandsverzekeringen door de Consumentenbond. De bond heeft in mei 2017 opnieuw een onderzoek uitgevoerd. Informatie kunt u vinden op consumentenbond.nl/rechtsbijstand.

Zorg over 'de zorg'

Door Mirjam Hommes

Ook het nieuwe kabinet zal met 'de Zorg' worden geconfronteerd waarvoor steeds meer geld nodig is – de westerse mensheid veroudert en dat leidt blijkbaar automatisch tot meer zorgkosten. In onze welvaartsamenleving denkt men daarbij allereerst aan professionele zorg, terwijl we vroeger (oma vertelt!) altijd wel een zalfje, pleister of aspirientje bij de hand hadden, plus een kusje op de wond om het genezingsproces te bevorderen. Via inentingen is vrijwel iedereen tegenwoordig vanaf de vroegste jeugd beschermd tegen ooit echt ingrijpende ziektes en in kinderrijke buurten zijn maximumsnellheden voor gemotoriseerd verkeer ingevoerd. Met de groeiende welvaart werd 'zorg' geleidelijk uitgebreid met opvang en opvoeding van jongeren uit zogenaamd kwetsbare gezinnen – die waren er uiteraard altijd al, maar vroeger gingen die na een extra leerjaar aan het werk, bij een baas of in een 'dienstje' – niemand zou dit onder 'zorg' gerangschikt hebben. Tegenwoordig vallen zulke gezinnen direct onder 'De Zorg', vandaar de immer stijgende kosten plus hoofdletters voor die sector.

Met de opkomst van de anticonceptiepil werd elk kind (immers bewust gewenst) een unieke persoonlijkheid die zonder trauma's opgevoed moet worden. Daarbij worden ouders geholpen door de commercie die inspeelt op de kinderlijke kuddegeest. Zonder de juiste kleding en schoeisel telt het kind niet mee – steeds meer kinderen gaan in therapie, net als de ouders die ook niet altijd bij alle trends weten aan te sluiten. De werkdruk en/of concurrentie op 'het werk' is hoog, dus ook daarvoor therapie; als je er zelf niet op komt, wijzen spotjes van de overheid (of je collega's) je daar wel op. Dan is er de druk om de juiste partner bij die intensieve leefstijl te vinden waar je de dagelijkse frustraties kwijt kan... Geen wonder dat veel van die contacten toch niet de 'juiste' blijken – er is

namelijk geen juiste partner voor die overbezorgd/verzorgde mens die vooral op zoek naar zichzelf lijkt te zijn maar daarin toch niet de enig juiste herkent...

Die moderne mens groeit geleidelijk uit tot zelfstandige soort die qua constante partner genoeg heeft aan 'de Zorg' en (voor later) een redelijk pensioen. Daar zou niets mis mee zijn als de overheid geen verouderde categorieën zou hanteren, zoals gezin, partnerschap of alleenstaande, alles met verschillende tarieven voor pensioen, nalatenschap, toeslagen, tarieven voor diensten van de overheid en niet te vergeten de belastingen. En dit, terwijl juist die leefvormen tegenwoordig voortdurend veranderen! Alleen al de controle op de juistheid van de aangiften kost de overheid een kapitaal dat beter direct naar de Zorg zou kunnen gaan...

Voor al op oudere leeftijd willen mensen met een latere liefde best samenwonen en zo de dagelijkse zorg delen, maar de verouderde categorieën die de overheid hanteert, maakt dat ze vaak apart in hun eigen huis blijven wonen dat zo aan de markt wordt onttrokken. Door individualisering van inkomens als AOW (waarvoor vaak door beide partners ooit premie betaald is) zouden deze laatbloeiërs in onderlinge zorg zelfstandig oud kunnen worden – er moeten veel van die gezonde ouderen zijn die nu elk apart een zorgzuster langs zien komen, terwijl ze op vakantie in de Ardennen (of waar dan ook) diezelfde zorg onderling uitstekend blijken te kunnen toepassen.

Wat de jeugd betreft: laat de overheid ook die groep als individuen beschouwen, hoe gehecht ze tijdelijk ook aan 'groep' of 'partner' mag zijn. De beste zorg is voorzorg en soms is de mens ook tijdelijk alleen – ook daar moet ze al vroeg op voorbereid worden.

Samenleving

Een goed regeerakkoord is een akkoord van vrijheid, gelijk(waardig)heid en broederschap

Sinds enkele maanden is de coalitie van de vier partijen VVD, CDA, CU en D66 aan de slag met het besturen van onze natie. CISA voert ten behoeve van het viermanschap de fundamentele waarde van de Franse Revolutie aan: vrijheid, gelijkheid en broederschap. Wij leven in een rechtsstaat, die geacht wordt gebaseerd te zijn op deze drie begrippen. Wanneer we daarop de Grondwet en het Burgerlijk Wetboek naslaan, dan blijken onder het criterium familierecht – bloed- en aanverwantschap – alleenstaanden te ontbreken. Hier dringt zich de vergelijking op met het boek *Sans Famille* ('Alleen op de wereld') van Hector Malot. Alleenstaanden worden volgens ons wetstelsysteem geacht geen familie te hebben.

Het akkoord heeft niet eveneens de belangen van alleenstaanden verwoord

In het regeerakkoord zal men vergeefs zoeken naar concrete maatregelen die zijn toegesneden op een uiterst belangrijke en steeds groter wordende groep Nederlanders: de alleenstaanden. In de ogen van onze politici lijken zij hun leven in afzondering en eenzaamheid te slijten. In het erfrecht verdwijnt hun nalatenschap grotendeels in de staatskas en bij de inkomstenbelasting dienen zij [nog?] als vrijgevege dienaren der gehuwden, geregistreerde partners en samenwonenden. De eerste twee genoemde groepen hoeven zelfs niet samen te wonen.

Waar blijft D66?

Hier heeft CISA node de stem van D66 gemist. Nu D66 mede verantwoordelijkheid draagt voor het regeringsbeleid, zwijgen de sociaal-democraten over hun eerdere bijherhaling - bijvoorbeeld in gesprekken met CISA - geopperde bezwaren tegen de achterstelling in onder meer het erfrecht en bij de onevenredige belastingdruk van alleenstaanden.

D66 kan weliswaar goed tellen en stelt vast dat Nederland bijna drie miljoen singles telt en dat dit aantal alleen maar toeneemt. Deze alleenstaanden zijn volgens de sociaal-democraten aan het juiste adres. 'D66 zet zich in voor de belangen van alleenstaanden in Nederland.' Deze vrijblijvende woorden worden gevolgd door de bekende cliché's, bijvoorbeeld dat veel beleid nog is gericht op oude patronen en structuren waarin gezinnen centraal staan. Gevolgd door de bewering dat D66 dat wil aanpassen en dat D66 uitgaat van de kracht en de vrijheid van het individu. Iedereen moet de optimale kans krijgen om zichzelf te ontplooien en het leven te leiden zoals hij of zij dat wil. Als klap op de vuurpijl gevolgd door de woorden: *Daarom hebben we inderdaad heel veel voor alleenstaanden geregeld in het regeerakkoord.*

De teleurstelling bij de 'bijna drie miljoen alleenstaanden' kan ertoe leiden dat de singles er de noodzaak van gaan inzien om een partij op te richten die beantwoordt aan een rechtsstaat in optima forma.

Noch in het regeerakkoord, noch in de praatprogramma's met onder meer D66-fractievoorzitter Pechtold, hebben wij concrete aandacht voor de nodige verbetering van de sociaal-maatschappelijke en financiële positie van de singles kunnen ontdekken. De D66-leider verkondigde met nadruk als punten van aandacht: onderwijs, homorechten en vluchtelingen, aangevuld met *zorg voor elkaar*. Woorden zijn geduldig, maar aangesproken op het 'zwarte gat' waar het de alleenstaande burgers betreft, zwijgt D66 in alle talen en uit zij zich in vrijblijvende, weinigzeggende bewoordingen. Overigens is ook in de lokale politiek, in plaatsen waar bijvoorbeeld D66 deel uitmaakt van het college van B&W, weinig te merken van een vermindering van de achterstelling van alleenstaanden door bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing voor eenper-

soonshuishoudens aanmerkelijk te verlagen ten opzichte van meerpersoonshuishoudens.

D66 is het oorspronkelijke D66 niet meer, de fractie die aanvankelijk het individu op het netvlies had staan, maar nu ook bezwiken is voor stemmenwinst en macht. Toch is duurzaamheid van de principes van een rechtsstaat gewaarborgd door *vrijheid, gelijkheid en broederschap*. De geschiedenis heeft meermalen aangetoond, dat verwaarlozing van een bevolkingsgroep zichzelf straft. De teleurstelling bij de 'bijna drie miljoen alleenstaanden' kan ertoe leiden dat de singles er de noodzaak van gaan inzien om een partij op te richten die beantwoordt aan een rechtsstaat in optima forma. Bij CISA is daarvoor de nodige kennis aanwezig.

Als [vrijwel] enige heeft - voor zover wij konden nagaan - voormalig PvdA-minister Asscher van Sociale Zaken in het verleden ook specifiek aandacht besteed aan alleenstaanden. Een zorgverlof, waarop ook alleenstaande werkenden bij ziekte van een naaste een beroep kunnen doen, hebben we aan deze politicus te danken.

D66 beweert dat alleenstaanden bij D66 aan het juiste adres zijn en dat de partij zich inzet voor de belangen van alleenstaanden in Nederland. CISA daagt de fractie en haar voorzitter uit om CISA te laten weten op welke punten en onderwerpen D66 'heel veel' voor alleenstaanden heeft gedaan en waar dat in het regeerakkoord te vinden is.

Ter herinnering: *nogmaals D66*

Tijdens het 25-jarig jubileum van CISA in 2013 heeft toenmalig D66-Kamerlid (thans minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid) Wouter Koolmees een vurig pleidooi gehouden voor verlaging van erfbelasting voor alleenstaanden. Dat pleidooi heeft hij in het openbaar herhaald in januari 2015 (zie: nu.nl/geldzaken/3971924/d66-wil-erfbelasting-alleenstaanden-verlagen.html). Je zou dus zeggen dat dit onderwerp 'leeft' bij D66. Ook in het verkiezingsprogramma 2017-2021 komt dit terug: "We laten wet- en regelgeving aansluiten op de bestaande diversiteit aan leefvormen en [...] *bieden alleenstaanden mogelijkheden om voordelig te schenken en na te laten aan dierbaren*." D66 heeft bij herhaling uitgesproken dat de fiscale achterstelling van alleenstaanden moet worden opgeheven, en beloofde daarbij dat de partij vanuit haar standpunt van *het individu als uitgangspunt*, recht zal doen aan iedere Nederlandse burger; dat laatste, zoals onlangs door de heer Alexander Pechtold zelf voor de televisie verkondigd.

Praktische uitwerking

Erfrecht

Voor het erfrecht betekent dit dat de fiscus uitgaat van het totaalbedrag van een nalatenschap en dat die wordt verdeeld door het aantal *aangewezen nabestaanden*. Dat kunnen zijn broers/zussen, ooms/tantes, vrienden of andere als nabij ervaren naasten. Zij allen behoren dan in aanmerking te komen voor het milde erfrechtelijk tarief. Ook singles dienen te worden erkend als burgers met dierbare naasten.

Inkomstenbelasting

Iedere burger behoort in gelijke mate aan de staatskas bij te dragen. Daarbij passen geen fiscale voordelen voor huwelijkse en duurzaam samenwonende of geregistreerde partners. Ieder wordt immers geacht een eigen

inkomen te verdienen. Voor kinderen kan onder meer een beroep worden gedaan op kindertoeslagen. Overigens zouden die beperkt moeten worden tot maximaal drie kinderen. Zo blijft er in ons kleine land bijvoorbeeld ook voldoende 'speelruimte' voor de kleintjes.

Vermogensrendementsheffing

Pensioenen zijn veelal sinds een aantal jaren niet meer aan prijsontwikkelingen aangepast. Het ABP is daar een sprekend voorbeeld van, na de miljardengreep van destijds van de overheid in de pensioenkas. Ook nu kijkt de overheid begerig richting pensioenvermogens. Het regeringsbeleid is erop gericht dat mensen zichzelf zo goed mogelijk kunnen 'redden' en thuis moeten kunnen blijven wonen. Hun moet daarvoor wél de financiële ruimte worden gelaten. We kunnen bijvoorbeeld denken aan de toenemende zorgkosten. Daartoe moeten zij uiteraard ook de mogelijkheid hebben. Een logische stap is dan, dat de fiscale heffing over vermogen binnen redelijke proporties blijft en dat de omvang van het belastingvrij vermogen wordt verhoogd.

Europa

De Nederlandse, maar ook de Europese wetgever wordt geacht een juridisch kader te scheppen op grond waarvan ieder individu op basis van gelijkwaardigheid en gelijkgerechtigdheid sociaal en maatschappelijk kan participeren. Immers: volgens D66 staat het individu centraal.

Voor wat de Europese wetgeving betreft, behoren de lidstaten daarnaast hun wetgeving zodanig aan te passen dat mensen, binnen het door de overheid geschapen juridische kader, regelingen en voorzieningen kunnen treffen die aansluiten aan hun persoonlijke situatie. Dat past binnen de cultuur van de huidige diversiteit aan leefvormen.

Diversen

‘Het is heerlijk om vrijgezel te zijn’

Dat is een ontboezeming van de zangeres Ria Valk (77) in *De Volkskrant* van 25 mei 2018. Enkele andere uitspraken van haar:

‘Voor het eerst heb ik echte vriendschappen. We toepen, we drinken wijn en we hebben de grootste lol.’

‘Het liedje Vrijgezellenflat, dat ik in 1969 zong, past nu eigenlijk wel bij mij: *In mijn vrijgezellenflat leef ik vrij en blij.*’

En een belangrijke aanbeveling:

‘Je moet wel goede mensen om je heen verzamelen, anders vereenzaamt je.’

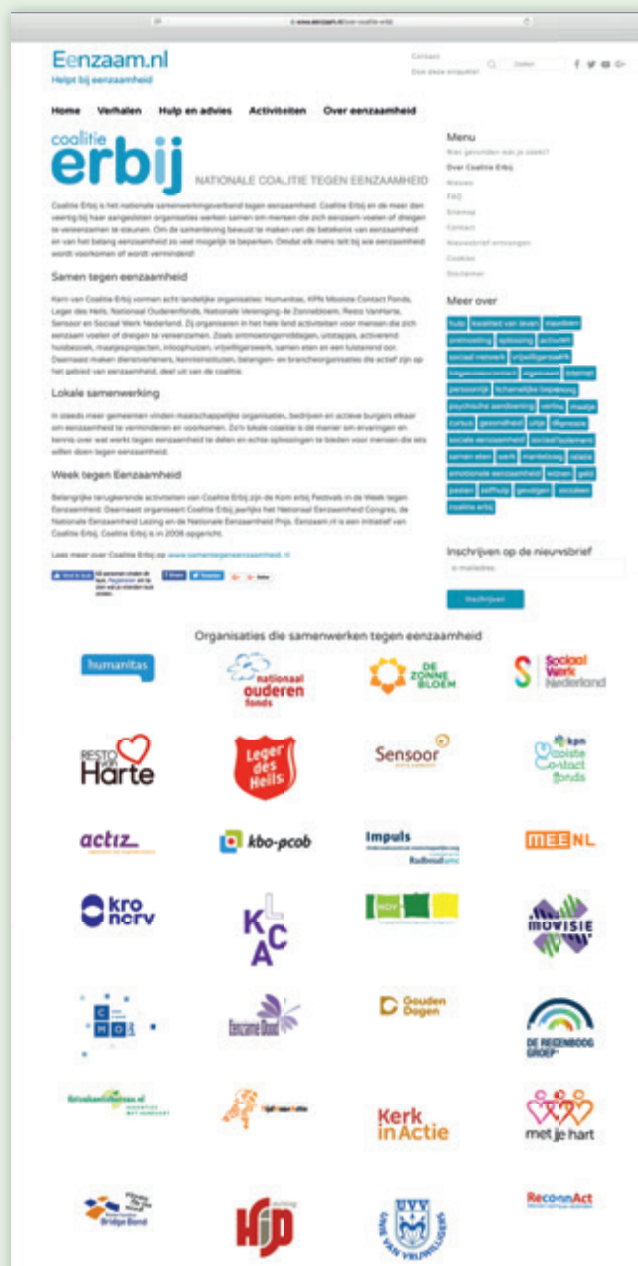
Nog steeds ontvangen we graag uw e-mailadres, dat u via cisa@cisasite.nl aan ons door kunt geven. Als u dat al eens gedaan hebt, hoeft dat natuurlijk niet nog een keer.

Moet u bezuinigen of wilt u goedkoper uit zijn? Kijk dan eens op gratis.nl.

Kent u de **Coalitie Erbij**? Deze noemt zich ‘hét nationale samenwerkingsverband tegen eenzaamheid’. Meer dan veertig organisaties zijn daarbij aangesloten en werken samen om mensen die zich eenzaam voelen of dreigen te vereenzamen te steunen. Meer informatie vindt u op eenzaam.nl/over-coalitie-erbij.

Ingevolge de nieuwe privacy-regels laten we u expliciet weten dat u recht heeft op inzage van uw persoonsgegevens. Dat houdt in dat u ons vanaf 25 mei altijd zonder reden mag vragen welke persoonsgegevens wij van u hebben vastgelegd. Overigens houden wij bij CISA de opslag van gegevens het liefst zo beperkt mogelijk, wat betekent dat wij van onze donateurs alleen gegevens bewaren die van belang zijn voor het donateurschap, zoals naam en (mail)adres, geslacht, telefoonnummer (indien u dat aan ons heeft doorgegeven), geboortedatum/jaar (indien aan ons doorgegeven) en bankrekeningnummer.

Uw adressen delen we uitsluitend met Verloop drukkerij ten behoeve van de toezending van de nieuwsbrief I&S.

DOELSTELLING

CISA is een kenniscentrum dat, onderbouwd met wetenschappelijke kennis, wil bereiken dat de alleenstaande status als leefvorm maatschappelijk wordt erkend. Daartoe moet volgens CISA het begrip gezin worden uitgebreid met het begrip van de Sociale Familie. Naast de wettelijke verankering en de daarbij behorende bescherming van gezin en familie, moet de Sociale Familie een wettelijke basis krijgen. Zo kan een herkenbaar leefmodel voor alleenstaanden ontstaan dat de doelstelling van CISA, stimuleren van de emancipatie van alleenstaanden in materiële, maatschappelijke en psychologische zin, ondersteunt. Dat doen wij door onderzoek en studies om de maatschappelijke positie van alleenstaanden te verbeteren en om het overheidsbeleid te beïnvloeden.

CISA geeft enkele malen per jaar de nieuwsbrief *Individu & Samenleving* uit. CISA beschrijft en becommentarieert de veranderingen in een individualiserende samenleving en de positie van het zelfstandige individu daarin. CISA kiest stelling voor een rechtvaardige samenleving en voor gelijke behandeling van alle burgers, ongeacht leefvorm, sekse of seksuele voorkeur. CISA is als kenniscentrum opgenomen in de database van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (narcis.nl). Stichting CISA is door de Belastingdienst aangemerkt als 'Algemeen Nut Beogende Instelling' (ANBI) waardoor giften aftrekbaar zijn en de stichting ook geen erfbelasting hoeft te betalen. Als u wilt toetreden tot de kring van donateurs die dit werk belangrijk genoeg vinden om dat financieel te ondersteunen, bent u van harte welkom. U kunt zich aanmelden op cisasite.nl

